

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá komunikací mezi učitelem a žákem během výuky. Cílem diplomové práce je zhodnotit, které komunikační funkce převažují ve verbálním projevu vyučujícího. Práce se skládá z teoretické a praktické části. V teoretické části je vymezen pojem pedagogická komunikace, jsou popsány funkce a podoby pedagogické komunikace, jsou charakterizováni účastníci pedagogické komunikace, organizační formy výuky a pravidla komunikace, jsou objasněny rozdíly mezi verbální a neverbální komunikací a mezi větou a výpovědí a je definována komunikační funkce z hlediska výpovědi. Praktická část diplomové práce popisuje metodologický rámec výzkumu a následně specifikuje vlastní výzkumné šetření. V rámci výzkumu byly zvoleny metoda pozorování za současného pořizování audionahrávek prostředí, přičemž hlavním cílem bylo klasifikovat učitelovy výpovědi z hlediska komunikačních funkcí, a metoda dotazování, u níž byla data sbírána pomocí dotazníku pro učitele a interview s žáky, s cílem zjistit, jak na komunikaci nahlíží vyučující a žáci. Diplomová práce je zakončena analýzou získaných dat zaměřenou primárně na frekvenci používaných funkcí výpovědi. Výzkum byl realizován na dvou různých základních školách v Praze při výuce matematiky a českého jazyka. Výsledky výzkumu ukázaly, že nejvíce využívanou funkcí výpovědi u učitelů je funkce direktivní. Další hojně využívanou funkcí byla funkce asertivní spolu s interogativní.

KLÍČOVÁ SLOVA

komunikace, učitel, žák, dialog, školní třída, komunikační funkce výpovědi, mluvní akty